
[2010-13, 14, 15 i 16-RE](#)

CAUSA 2010-13, 14, 15 i 16-RE

Números de registre: 228, 229, 230 i 231-2010. Recursos d'empara

AUTE DEL 13 D'OCTUBRE DEL 2010

BOPA núm. 60, del 20 d'octubre del 2010

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atesos els quatre escrits presentats i registrats al Tribunal Constitucional, el 20 de maig del 2010, per la representació processal de les Sres. Concepció Garcia Higón i Regina, Sílvia i Agueda Riba Garcia, mitjançant els quals interposa quatre recursos d'empara contra els autes del 9 de març del 2010, dictats pel batlle, i, contra els autes del 12 d'abril del mateix any, dictats pel Tribunal de Batlles, en el marc de les causes AD-0184-3/2008, AD-0183-3/2008, AD-0173-3/2008 i AD-0167-3/2008, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució i, atès que demana al Tribunal Constitucional que els admeti a tràmit, que dicti una sentència que declari que ha resultat vulnerat el dret a la jurisdicció en el seu vessant del dret a un procés degut, que anul·li les resolucions objecte de recurs i que es retrotreguin les actuacions per tal que la Batllia dicti uns altres autes concedint a aquesta part un nou termini per evacuar el tràmit de conclusions;

Així mateix demana que es valori si hi ha lloc a l'acumulació, d'acord amb el principi de l'economia processal, de les causes AD-0184-3/2008, AD-0183-3/2008, AD-0173-3/2008 i AD-0167-3/2008;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vistos els informes respectius del Ministeri Fiscal del 10 de juny del 2010;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Juan Antonio Ortega Díaz-Ambrona;

Considerant que, d'acord amb l'article 34.3 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, es podrà decidir en qualsevol moment de la tramitació d'acumular varis assumptes en un de sol per raó d'identitat o semblança d'objecte, i que en aquest supòsit serà ponent el magistrat que es trobi coneixent de l'assumpte repartit en primer lloc, el Tribunal Constitucional acorda acumular els recursos 2010-13-RE, 2010-14-RE, 2010-15-RE i 2010-16-RE.

Antecedents

Primer

Per causa d'una baixa mèdica i després per maternitat, la lletrada i part en les causes objecte dels recursos d'empara, va sol·licitar la suspensió provisional de la tramitació de totes les seves causes judicials.

En la majoria de casos, aquesta demanda va ser admesa pels diferents òrgans judicials. Tanmateix, el 19 de febrer del 2009, la Secció Administrativa núm. 3 la va denegar i va continuar la tramitació dels quatre procediments en curs.

Segon

La part demandant, després d'una altra suspensió per la defunció de la seva mare i part en els processos, va sol·licitar el seu emplaçament per tal d'evacuar el tràmit de conclusions en els quatre

processos de referència. El 9 de març del 2010, el Tribunal Unipersonal de la Batllia va acordar no donar lloc a aquesta petició.

En efecte, el batlle ponent va considerar que, en aquests supòsits, la petició no podia prosperar, ja que aquesta part ja havia sigut degudament emplaçada per evacuar el tràmit de conclusions i havia deixat escolar el termini atorgat, incidint en “el fet de formular una petició de suspensió no eximeix a la part actora de presentar les corresponents conclusions en el termini establert en defecte de resolució que donés lloc a la seva pretensió.”

Tercer

La part demandant va presentar, aleshores, un incident de nul·litat d'actuacions contra aquesta decisió per considerar que vulnerava els seus drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

Quart

El 12 d'abril del 2010, la Secció Administrativa del Tribunal de Batlles, mitjançant un aute, va desestimar l'incident de nul·litat esmentat. En aquesta decisió, el Tribunal de Batlles va estimar que “els terminis processals són d'ordre públic i tenen per finalitat assegurar una deguda celeritat al procés, fixant-se un determinat lapse temporal per tal de què els litigants puguin preparar amb degudes garanties els seus respectius mitjans de defensa amb ple respecte del principi d'igualtat d'armes. En conseqüència els mateixos no són en principi susceptibles d'interrupció i/o suspensió i molt menys intentant fer aplicació analògicament de les regles pròpies de la legislació laboral en relació a les causes de suspensió del contracte de treball.”

Cinquè

El 20 de maig del 2010, les Sres. Regina, Sílvia i Agueda Riba Garcia van presentar quatre recursos d'empara, relatius a les quatre causes de referència, en què s'al·legava que la denegació de l'atorgament d'un nou termini per presentar conclusions en les causes objecte dels recursos d'empara vulnera el seu dret a la defensa, ja que el termini inicialment atorgat no es va poder respectar perquè la representació lletrada es trobava en període de baixa mèdica.

En primer lloc, es destaca que la suspensió de les causes demanada pel motiu esmentat va ser acordada en totes les altres causes litispendents; la Secció Administrativa número 3 no va acordar aquesta suspensió i va decidir la continuació normal dels procediments.

En segon lloc, incideix en què la suspensió esmentada de les causes objecte de recurs no portava cap perjudici a les altres parts en els procediments. El batlle administratiu va desestimar la petició de suspensió pel fet que una de les parts s'hi va oposar sense motivar la seva postura, ni explicar els possibles danys que la suspensió hagués pogut ocasionar. Ara bé, queda acreditada la situació mèdica de la representació processal i allò que es va sol·licitar era un nou termini per presentar les conclusions que no s'havien pogut presentar de cap manera.

Seguidament, aquesta part manifesta que s'ha vulnerat el seu dret a un procés degut, ja que no han pogut fer prevaler els seus arguments en el tràmit de conclusions, tràmit en el qual hagués pogut rebatre les qüestions plantejades pel Comú d'Andorra la Vella i del Govern en els seus escrits de contesta. Aquest tràmit no és intranscendent i cal retrotreure les actuacions a aquest moment processal. Després de citar la jurisprudència del Tribunal Constitucional en relació amb la indefensió material, considera que el jutgador no va tenir en compte les circumstàncies del cas i no es va pronunciar en relació amb les al·legacions formulades, tant de fet com de dret. La raó jurídica de l'aute objecte de recurs és el principi de preclusió que no pot oposar-se a la doctrina del Tribunal Constitucional sobre els drets processals, la igualtat d'armes i el principi del contradictori. En definitiva, aquesta part s'ha trobat en total i absoluta indefensió material i, per tant, s'ha disminuït d'una manera efectiva la seva defensa, materialitzada en l'omissió del deure legal per part del Comú d'aportar l'expedient administratiu complet, cosa que s'havia de denunciar en l'escrit de conclusions.

Per acabar, demanava al Tribunal Constitucional que els admetés a tràmit, que dictés una sentència que declarés la vulneració del dret a la jurisdicció en el seu vessant del dret a un procés degut, que anul·lés les resolucions objecte de recurs i que es retrotreguessin les actuacions per tal que la Batllia dictés un altre aute concedint a aquesta part un nou termini per evacuar el tràmit de conclusions. També demanava, al Tribunal Constitucional de valorar si hi havia lloc d'acumular, d'acord amb el principi d'economia processal, les causes 2010-13-RE, 2010-14-RE, 2010-15-RE i 2010-16-RE.

Sisè

El 10 de juny del 2010, el Ministeri Fiscal va presentar quatre informes idèntics mitjançant els quals s'oposava a l'admissió a tràmit d'aquests recursos d'empara, perquè la qüestió plantejada no era matèria d'ordre constitucional i que, per tant, no hi havia la vulneració de cap dels drets recollits a l'article 10 de la Constitució.

El Ministeri Fiscal considera que l'aute objecte de recurs justifica la seva decisió de denegació de la suspensió en mèrits del principi de preclusió en considerar que la part recurrent ja havia estat degudament emplaçada i que el termini s'havia escolat amb anterioritat. Reprèn que els terminis processals són d'ordre públic i tenen per finalitat assegurar una deguda celeritat al procés, fixant-se un determinat lapse temporal per tal que els litigants puguin preparar amb degudes garanties els seus respectius mitjans de defensa amb el ple respecte del principi d'igualtat d'armes.

Així mateix, recorda que la selecció, la interpretació i l'aplicació de les regles processals són una qüestió que correspon en exclusiva als jutges i tribunals de la jurisdicció ordinària i només adquireix relleu constitucional quan la resolució no dóna resposta a les qüestions plantejades, quan la resposta incorre en error material patent, quan és immotivada o quan resulta arbitrària, en el sentit de lògicament irraonable.

Així doncs, el Ministeri Fiscal sol·licita la inadmissió a tràmit dels recursos d'empara 2010-13-RE, 2010-14-RE, 2010-15-RE i 2010-16-RE.

Fonament jurídic únic

Una vegada acumulats en un sol procés els quatre recursos d'empara, que contenen al·legacions idèntiques, cal examinar si les pretensions formulades davant d'aquest Tribunal Constitucional son admissibles a tràmit.

En essència, s'al·lega la vulneració del dret constitucional a un procés degut, reconegut a l'article 10.1 de la Constitució. La part recurrent argumenta que aquesta vulneració és la conseqüència d'haver-se produït diversos vicis, entre els quals la indefensió material i la manca de possibilitat d'exercir el dret a la defensa. Aquests vicis derivarien del fet que la lletrada directora dels processos de referència no va poder atendre'ls per tal com estava de baixa de maternitat. Per aquesta circumstància la lletrada havia sol·licitat la suspensió d'aquests processos, com també ho fa ver en d'altres que també dirigia. La suspensió li va ser atorgada en la majoria d'ells, però no en aquells que originen els recursos d'empara. Afegeix en el recurs que la suspensió no generava cap perjudici a tercers i que, pel fet que no se li atorgués, va perdre l'oportunitat de formular conclusions, a més de no haver pogut demanar a la Batllia que es completés l'expedient administratiu.

No obstant això, de l'examen acurat de les argumentacions plasmades en el recurs, es conclou que, tal com s'ha fet, no és possible entendre com a ben plantejada una qüestió de rellevància constitucional per vulneració de l'article 10.1 de la Constitució.

En efecte, el dret a un procés degut té rang constitucional, sense cap dubte. Però els titulars d'aquest dret són les parts contendents i no els professionals directors. La part recurrent, una vegada comprovat que la Batllia denegava la suspensió sol·licitada per la seva lletrada, podia acudir a una substitució temporal de la direcció lletrada, afectada per la impossibilitat justificada d'atendre a les seves clientes, o a una altra via de reemplaçament. Així doncs, no es pot considerar admissible a tràmit un recurs d'empara per vulneració del dret a un procés degut, quan la part perjudicada va tenir en la seva mà evitar la indefensió material i exercir el dret a la defensa lletrada acudint a una altra persona professionalment qualificada. El raonament d'aquests recursos d'empara acumulats constitueix una petició de principi. Es parteix del supòsit que únicament aquesta lletrada, sotmesa en impossibilitat per embaràs, podia dirigir els interessos de la part. Però no és així.

Pel que fa a la denegació de la suspensió del procés per part de la Batllia, davant la petició de la lletrada directora per raons d'embaràs, part o malaltia, no és matèria que adquireixi, en aquest cas, rellevància constitucional. És una qüestió que s'ha de resoldre d'acord amb els criteris de legalitat ordinària, la competència de la qual correspon als tribunals també ordinaris de la jurisdicció. Les raons al·legades de manca de perjudici a tercers o de criteris diferents dels altres òrgans jurisdiccionals que van acordar la suspensió, no alteren el principi que acabem d'esmentar que han de ser resoltes pels tribunals ordinaris, com ha succeït en aquest cas. La decisió adoptada, basada en la preclusivitat dels terminis processals, el seu caràcter d'ordre públic, en la conveniència d'assegurar la celeritat del procés, tot això en l'àmbit contenciós administratiu, no pot tatxar-se d'irracional, ni d'il·lògica o d'absurda, motiu pel qual no compleix amb el cànon de constitucionalitat exigible per tal que aquest Tribunal Constitucional entri a jutjar aquestes matèries.

Per tots els criteris que acabem d'exposar, és procedent considerar inadmissibles a tràmit els recursos d'empara acumulats als quals es refereix aquesta causa.

Per tot el que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

Primer

Acordar l'acumulació dels recursos d'empara 2010-13-RE, 2010-14-RE, 2010-15-RE i 2010-16-RE.

Segon

No admetre a tràmit el recurs d'empara 2010-13, 14, 15 i 16-RE, interposat per la representació processal de les Sres. Regina, Sílvia i Agueda Riba Garcia, contra els autes del 9 de març del 2010, dictats pel batlle, i, contra els autes del 12 d'abril del mateix any, dictats pel Tribunal de Batlles.

Tercer

Notificar aquest aute a la representació processal de les recurrents, al president de la Batllia i al Ministeri Fiscal.

Quart

Publicar aquest aute, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 13 d'octubre del 2010.

Pierre Subra de Bieusses Juan A. Ortega Díaz-Ambrona

President

Vicepresident

Didier Maus

Carles Viver Pi-Sunyer

Magistrat

Magistrat
